

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 212 (3374) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Befejeződött a szemközt álló csapatok felvonulása az olaszországi hadszíntéren

Általános támadásra készül a 7-ik amerikai és brit hadsereg — Kesselring megtett minden szükséges intézkedést

Churchill beszéde a tényleges és a képzeletbeli harc vonalokról

(P. A.) A világháborús helyzetben a harci pontokon az angolszász és szovjet erők csak olyan távol állanak a maguk javára való döntéstől, mint a háború kezdetén. A keleti arcvonalon az orosz támadó műveletek 12 hét óta tartanak, de áttörést és az európai védővonal felbontását elérni nem tudják, s mind valószínűbb, hogy ez a védővonal szilárd töltszállást tud biztosítani magának. A déli fronton, Olaszországban a salerno öböl partja végzetes vereségekkel állította meg az angolszászok előre törni akaró 40 hadosztályát, akik már szeptember 16-ára tervezték diadalmat római bevonulásukat. Elsiettek a tervezésüket. Angol lapok megállapítása szerint egyelőre csak annyi az angolszász szövetség nyeresége, hogy a Badoglio-kormány egy emigráns kormánnyal többet kapott, s az olasz népet egymással szemben álló ellenséges részekre osztotta. Hogy a kétféle osztott olasz népből a Mussolini táborra oldalon van az erkölcsi túlsúly, az nyilvánvaló, s így ennek a vonzása ki jog hatni a számbeli túlsúly kialakulására is.

A világharcok harmadik területe a Japán által tartott Csendes-Oceán és Távolkelet térsége. Ez ellen az angolszász szövetségesek saját bevallása szerint is „hosszú” háború szükséges, de ezt Burma elleni támadással mostanában szeretnék megkezdeni. Különösen az amerikaiak szívügye ez, s haditengerészeti miniszterük azért utazott Londonba, hogy az amerikai hadiflotta egységeinek a Földközi-tenger helyett az ázsiai vizekre való átirányítását megbeszélje. Így kerül a japán front az európai front gondjainál szerves kölcsönhatásba, ami azt jelenti, hogy a Japán ellen induló vállalkozás az olasz fronttól vonja el az amerikai erőket. Viszont Japán készen áll az ellene induló vállalkozások fogadására.

Ilyen áttekintésben nyilvánvaló, hogy az angolszász-szovjet szövetség még messze áll attól a győzelemtől, aminek az előlegezésével már annyi világrendezés központjában akarná magát propagandája útján feltüntetni. A keleti, déli és ázsiai frontokon kívül ez a vágyfront a legmozgalmasabb. Churchill angol miniszterelnök keddi beszéde is ennek a frontnak a nyulványaként jelentkezett. A sok frontot azonban ez a beszéd egyszerűsíteni akarta azzal a megállapítással, hogy még nagyon sok küzdelmet kell a szövetségeseknek — sajátmaguk között is végbevinniük, különösen a Szovjettel való vonatkozásban.

Egyébként igen érdekes volt Churchillnek az a megállapítása, hogy az európai frontok közül az olaszországi a harmadik front, míg a Szovjet által követelt második front majd csak ezután fog megjelenni. Az olaszországi partraszállást ugyanis a Szovjet nem tartja magára nézve olyan tehermentesítőnek, hogy azt második frontként tudja elismerni. Ennél fogva Churchill megállapítása szerint az európai frontok sorrendjében a számítás visszafelé olvasással történik: a harmadik

megelőzi a másodikat. A számrendszer is megfordul a nagy hadviselésben. A dolgok egymásutánja helyett az előre ugrások, a tények és az elképzelések fölcserélődései válnak jellegzetessé az angolszász szövetség tervező és beszélő mozgalmasságában. Ez a mozgalmasság is úgy vehető, mint valami front: a sok-beszéd frontja. De ez is ugró és ugrasztó jellegű: ezzel ugranak át a győzelem elképzelésébe, mint ahogyan a harmadik frontról beszélnek, mielőtt a második még készen volna.

Német vélemény Churchill beszédéről

Berlin. (MTI.): Illetékes német helyről közlik, hogy Churchill keddi beszéde tartalmának szegényes volta miatt berlini politikai körökben nem találkozott túl nagy érdeklődéssel. A Wilhelmstrasse megítélése szerint az angol miniszterelnök beszéde lényegében ezuttal ismét sokkal inkább az általánost ki, amit elhallgatott a hallgatóság előtt, mintsem az elmondottak álltak. Hogy katonai dolgokról nem beszélt, — mondják Berlinben — azt közérthető okokból senki sem veszi tőle rosszvén. de, hogy nyilatkozatában olyan csökönnyösen kitért a politikai célkitűzések megjelölésére, az nemileg fel kellett tűnjön azoknak is, akik Churchill pártján állnak. Ez annak a jele, hogy bizonyos dolgokról nem mer szólni, nehogy az utolsó leplet is lerántja arról a mesterkedésről, amellyel az Atlanti Charta pontjait igyekeznek hallgatásba burkolni. Bizonyos történelmi értéket jelent a nyilatkozatban az, amit az olaszok árulásáról mondott. Badoglio még hétfőn az olaszokhoz intézett felhívásában azt állította, hogy neki és híveinek szándéka a fegyverszünet megkötésekor az volt, hogy letegyék a

fegyvert és őrizkedjenek minden további háborús eseménytől. Churchill viszont bejelenti, hogy már a fegyverszünet megkötése előtt Badoglio kiküldötté az előzetes tárgyalások során megbízatásuk értelmében kijelentették, hogy az olasz kormány hajlandó Anglia és Amerika oldalán Németország ellen harcolni.

— Mi csak gratulálhatunk az angol miniszterelnöknek ehhez a szövetséghez — folytatja a német jelentés. — Ezzel szemben Churchillnek az a bejelentése melyet Mussolini hősiesség kiadásáról tett, mely által megakadályozták, hogy Badoglio ígérete értelmében az olaszok saját honfitársukat kiszolgáltatásuk az ellenségnek, súlyos csalódás beismerése volt. A kivívott sikerek hangsúlyozása először az a célt szolgálta, hogy a szovjet előtt a lehető legerősebb színekkel fesse az angolok háborús erőfeszítését. Figyelemreméltó, hogy Churchill joggal nem ringathatja ábrándokban az előtte álló súlyos feladatok tekintetében. Hogy fejtegetéseivel ki tudta-e elégíteni hallgatóinak nagy várakozását, azt legalább is nagymértékben kétségbe kell vonni.

Fokozódott az ellenség légitámadása a Nápolyba vezető utak és vasutak ellen

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interint jelentései: A szerda reggel órákban Le Havre előtt a tengeren ütközet folyt német hajóbiztosítókötelék és angol gyorsnaszádok között. Az ütközet a német kötelékek szempontjából volt eredményes.

A Post írja: Zürichbe érkezett jelentés szerint Olaszországban a szemközt álló csapatok felvonulása befejeződött. Minden jel arra vall, hogy a 7-ik ame-

rikai és a 8-ik angol hadsereg általános támadása küszöbön áll. A Salernotól északra előnyomuló amerikaiak Avellinohoz közelednek, hogy a Nápolyt védő németekről északra feljött bekerítésük. Kesselring megtett minden intézkedést e szándék meghusítására. A szövetségesek légitámadásai kedden reggel től a legnagyobb mértékben fokozták támadásaikat a Nápolyba vezető utak és vasutak ellen.

Berlinből jelentik: (B. T.) Az 5-ik hadsereg — az angolszász főhadiszállás jelentése szerint — elfoglalta az Eboli körüli állásokat és innen északra Campagna helységet. Eboli megszállása előtt jól elrejtett aknákat szazait kellett eltávolítani. Egyébként az 5-ik hadsereg a Sele folyó mentén haladt nyugat felé.

Berlinből jelentik: (B. T.) — Az olaszországi harcokról a ezerdai lapok kevés részletet közölnek. Megállapítják, hogy a német csapatok még mindig tartják Salernot és Potenzát s a Tarento felé vezető vasutvonal fontos pontját. Kétségteljes annak valószínűsége is, hogy a német főparancsnokság megvárja az ellenség legközelebbi lépését. Úgy látszik, hogy a Földközi tenger vidékén gyorsan fejlődnek az események. A berlini lapok ugyeszlólván nem közölnek semmit, csak hangsúlyozzák, hogy Szardínia szigete még nem jutott az ellenség kezébe. A Berliner Börsenzeitung behatóan foglalkozik a szövetségeseknek Szardíniában és Sziciliában való partraszállása utáni eseményekkel. Megállapítja, hogy a földközi-tengeri háború új szakasza kezdődött. Rámutat azokra a súlyos veszteségekre, amelyeket az angol hajóhad szenvedett három év alatt, azonban elismeri, hogy a szövetségesek a Földközi tengeren mint szabad teret nyertek. Nincs kétség az iránt, hogy az olasz hajóhad kiesése jelentősen befolyásolja az általános hadihelyzetet. Számolni kell azzal, hogy az angolszász csatahajók rövidesen elhagyják a Földközi tengert és az Indiai tengerre mennek, a Földközi tengeren pedig csak kisebb egységek maradnak. Így tehát Kelet-Ázsiában várható újabb események.

Algirából jelentik: (MTI) Az algiri rádió ismertette a francia főhadiszállás hivatalos jelentését. E szerint Korzika egész nyugati felét a francia csapatok elfoglalták. E csapatok most Bonifacio és Port Vecchio felé nyomulnak előre. A hivatalos közlést Giraud írta alá.

Fontos rádióbeszédet mond a japán miniszterelnök

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Toyo miniszterelnök szerdán este 19 óra 20 perkor a tokiói időszámítás szerint fontos rádióbeszédet mond, amelyet Kelet-Ázsia valamennyi rádiója átvesz. Toyo a kormányrendeleten hozott rendszabályokkal kapcsolatban felhívást intéz nemcsak a japán néphez, hanem Nagykeletázsia valamennyi népéhez.

Lisszabon. (MTI) Az angol hírszolgálat newyorki jelentése szerint Marchall tábornok vezérkari főnök a nebraskai Omahában tartott beszédében kijelentette, hogy küszöbön áll az offenzíva, melyben Amerika teljes erejét bevetheti Európa és Ázsia ellen.

— Végre abban a helyzetben vagyunk — mondotta — hogy a tengeren át megtámadhatjuk az ellenséget, még pedig olyan erővel, amely reméljük, hamarosan végetvet a háborúnak.

Parlamenti beszámolójában

Harmadik arcvonalnak nevezte Churchill a délolaszországi harcteret

Kilátásba helyezte a második arcvonal közeli felállítását is Nyugat-Európában — Ismertette az általános hadihelyzetet, Olaszország meghódolását s a quebeci értekezlet eredményét

Stockholm. (MTI.) Londoni jelentés szerint Churchill miniszterelnök az alsóház keddi ülésén részletes beszámolót tartott a történekről. Részletesen ismertette a háborús helyzetet. Ismertette Roosevelttel folytatott megbeszéléseit, közölte, hogy a földközi-tengeri új arcvonal megnyitását úgy fogja fel, mint jelentős lépést Németország, továbbá az általa legyőzött és a vele szövetséges államok köre ellen indítandó támadáshoz.

Északafrikában komoly volt a helyzet és veszély fenyegette a Kaspi medencét, valamint az orosz, iraki és iráni olajmezőket is. Stalin moszkvában bizakodott, hogy ellent tudunk állani, én pedig a parancsnokságot Alexander és Montgomery tábornokokra bízom. Pontosan egy évvel ezelőtt, szeptember 23-án indult meg az akció és ettől kezdve a szövetsé-

gesek a sikerek sorozatát érték el. A sivatagi hadsereg már Olaszországban folytatja a harcot, az orosz hadsereg pedig a Volgától kiindulva sok helyen 800 kilométert meghaladó előrehaladást ért el.

Churchill ezután a britek, amerikaiak és oroszok növekvő légi erejével foglalkozott. Bejelentette, hogy a német erőfeszítés központjai ellen továbbra is folytatják a rendszeres támadásokat. Főleg elismerte azt is, hogy a brit szigetek ellen intézett támadások a háború hatalmas méreteihez viszonyítva, jelenleg nem is jelentősek, mégis pusztítást okoznak. Az angol-amerikai légifőlény állandóan fokozódik, de még a német védelmet mind a földön, mind a levegőben le kell küzdeni, mert Németország nagy erőfeszítéseket tesz és bizonyára tenni is fog, hogy anyaországi védelmét megerősítse.

Churchill ezután áttért a földközi-tengeri legújabb eseményekre. Megemlékezett az olaszországi rendszer-változásról és hangoztatta, hogy a Badoglio kormány azzal a szándékkal született meg, hogy a nemzet akaratának megfelelően megteremtse a békét. Az új olasz kormány különböző utakon érdeklődött a fegyverletétel feltételei után. Megértést tanúsítottunk — mondotta Churchill — az olasz kormány nehézségeivel kapcsolatban, de minden közeledésre azt válaszoltuk, hogy a fegyverletételnek feltétel nélkülinek kell

„Nincs okunk azt hinni, hogy a német vezetők az új fegyverek emlegetésével csak népükbe akarnak bizalmat önteni“

A kedvező fordulatok közepe sem szabad kisebbiteni — nygomond — azokat a veszedelemeket, amelyekkel szembe kell néznünk, vagy azt hinni, hogy a háború vége felé jár. Ellenkezően, az ellenség óriási erőfeszítéseket tesz, hogy csapásainkat visszazonozza. A német vezetők új módszerekre és új fegyverekre hivatkoznak és minden alap meg van annak feltételezésére, hogy ezzel nemcsak népükbe akarnak bátorságot önteni. A német légi erő most egy újfajta bombát használ, amely tulajdonképpen ejtőernyőre szerelt rakéta, amelyet a part közelében haladó kereskedelmi hajók ellen használnak. Bizonyos, hogy más fegyverek is előkészülőben vannak, de Anglia minden eszközzel igyekszik megtenni a maga közömbösítő lépéseit.

Churchill ezután a tengeri helyzetre tért át és közölte, hogy a most szeptember 18-ával véget ért négy hónap alatt az ellenség az Északi Atlanti-óceánon egyetlen kereskedelmi hajót sem süllyesztett el. Erre a tenger-alattjáró harc történelmében nincsen példa sem ebben, sem a múlt világháborúban. Most franciaországi támaszpontokról ismét megindultak a német tenger-alattjárók új módszerekkel és új fegyverekkel és ha ezek megtámadják hajókaravánainkat, mi megtámadjuk a tenger-alatt-

járókat. Szinte alig múlt el nap eddig, hogy a tenger-alattjárók közül legalább egyet el ne pusztítottunk volna.

— Ami végül a hajóépítést illeti, az Egyesült Államok hajóépítése megfelel a várakozásnak, sőt felül is mulja azokat. A brit szigetekre is legyártják a rendszeres kontingenst és a kanadai hajóépítés szintén figyelemreméltó. Ha a kedvező helyzet tovább tart, hamarosan pótolják a háború kezdete óta az Egyesült Nemzetek által elszennvedett veszteségeket. Az Egyesült Államok a tömeges hajóépítés területén elért eredményeiket nagylelkűen megosztják Angliával, a háborús munkamegosztás elve alapján. Az üzemanyagkészletek ma nagyobbak, mint a háború kezdete óta. Jelenleg nagyszámú kisegítő anyahajó lép szolgálatba. Ezek bizonyos mértékig légi védelmet nyújtanak a hajókaravánoknak és előmozdítják a tenger-alattjárók elleni háborút. A tenger-alattjárók csak akkor győzhetnek le a szövetségeseket, ha a hajógyárakban és a tengereken nagy kötelelességmulasztások történnek és ha az Atlanti-óceán két oldalán a tudós és műszaki képességek megfoghatatlan módon csökkennének. A kereskedelmi hajózás veszteségei nagyobbarányúak, mint a haditengerészeté.

Mussolini kiszahadítása nagyon vakmerő fogás volt

— Minden okunk meg volt azt hinni, hogy Mussolinit erős őrizet alatt, biztos helyen tartják fogva. Ehhez a Badoglio kormánynak is nagy érdeke fűződött. A megtett gondos intézkedések azonban nem nyújtottak szavatosságot olyan erejű ejtőernyős leszállás ellen, amelyet a németek hajtottak végre. A szökeetés, nagyon vakmerő fogás volt. A Badoglio kormány részéről nem történt hiba a jóhiszeműség vagy az éberség tekintetében. Az olasz őrség parancsot kapott, hogy löjjen Mussolinira, ha megkísérlik megszökését, de a carabinieri nem teljesítették kötelességüket.

— A fegyverletételi feltételeket szeptember 3-án éjjel Szirakuzában írták alá. Az Olaszország ellen indított főtámadás idejét az olasz kormány magatartásától teljesen függetlenül szabtuk meg. A hadművelet időpontját jóval az olasz kormányval való tárgyalások megkezdése, sőt Mussolini bukása előtt meghatározták. A fegyverszünetet késleltették

Mozik műsora:

APOLLÓ: Jómádár.
BELVAROSI: Kanadai kaland.
CASINO: Végre.
KORONA: Magyar kívánsághangverseny.

lennie. Ezt közölték azzal az olasz tábornokkal, aki augusztus 19-én Lisszabonban találkozott brit és amerikai tiszti csoporttal. Auguszt. 31-én az olasz kiküldött visszaérkezett és közölte, hogy az olasz kormány hajlandó elfogadni a feltétel nélküli megadást, csak azt nem tudta, hogy miképpen hajthatja végre annak feltételeit. Hajlandók voltunk repülőgépen amerikai hadosztályokat Rómába küldeni és fegyvereket szállítani, hogy a Róma közelében levő két német páncélos hadosztályt leküzdjük. Miután azonban a németek megszállták a római repülőtereket, a tervnek ezt a részét nem lehetett végrehajtani.

Mussolini kiszahadításáról beszélt ezután Churchill.

avégből, hogy egybeessék a támadással, nem a támadást késleltették, hogy egybeessék a fegyverletétel közlésével.

— Hitler — mondotta Churchill — a legcsekélyebb kétséget sem hagyta számunkra a tekintetben, hogy felfogása szerint Olaszország áruló. Mussolini arra használta fel hatalmát, hogy Franciaország bukásából anyagi előnyt szerezzen és ellenzégévé vált a brit birodalomnak, mely hosszú időn át szívén viselte az olasz szabadság ügyét. A zsernokok uniójaért a nemzeteknek súlyos büntetéseket kell elviselniük. Az olasz nép már szörnyű szenvedéseken ment keresztül. A szép Olaszországnak most a német hávédek csataterévé kell válni. Még új szenvedések jönnek ezután. Mégis aszerint, hogy a Brit Birodalom és az Egyesült Államok hadseregei előrehaladnak Olaszországban, felszahadják az olasz népet és eljön a pillanat, amikor újra elfoglalhatja helyét a modern világ szabad demokráciájának sorában.

Hátra van még a háború legvéresebb része

Churchill ezután a legcélesebb szavakkal fordult a nemzeti szocializmus és a porosz militarizmus ellen. Ettől el kell fordulniok a németek szövetségeseinek is, hogy dolgozzanak hibáik helyrehozásáért, mert különben nincs határa annak az erőszaknak, amelyig készek vagyunk elmenni.

Churchill miniszterelnök ezután nagy részletességgel ismertette a legutóbbi délolaszországi hadműveleteket és azt állította, hogy a szövetségesek újra kezükbe vették a kezdeményezést.

— Mi Olaszország segítségére leszünk — ugymand. — hogy felszahadjuljon. Készek vagyunk nagy hadseregeket vinni oda és tevékeny har-

teret kialakítani. Azt a harcteret, melyet először Afrikában, azután Sziciliában és most Olaszországban csináltunk, a harmadik harcternek nevezem. A második harcter még nem lépett életbe, de egy napon amikor amerikai szövetségesünk és mi elérkezettnek látjuk a pillanatot, ez a harcter is megnyílik és az európai szárazföld nyugatról való előzölése megkezdődik, egybekapcsolva a déli betöréssel. Ennek a háborúnak legvéresebb része még hátra van. Nem habozunk semmiféle áldozattól, de nem bocsátkozunk annak a kérdésnek megbeszélésébe, hogy hol, hogyan és milyen arányban indul meg a főtámadás nyugat felől?

Rövidesen sor kerül a hármas értekezletre

Azután beszélt a Quebecben megállapított tervekről, melyek a Szovjet, Nagybritannia és az Egyesült Államok politikájának és cselekedeteinek szorosabb összefűzésére irányulnak. A Földközi-tenger kérdéseinek

megbeszélésére közös szövetségségi bizottságot létesítenek, melyben Anglia képviselője Harold Mac Millan. A három ország külügyminisztereinek értekezletéről is intézkedtek. Ezen az értekezleten, melyre rövide-

Részletesebben foglalkozott Churchill a Japán ellen folytatott háborúval, kezdve a guadalcanali harcoktól egészen mostanáig. — Megemlítette, hogy a japánok ellenállásában új elem tünt fel. A japánok hadviselésében már szerepet kap a kiűrtítés és a visszavonulás. A Japán elleni há-

boru fokozására szolgál a délkelet-ázsiai parancsnokság megszervezése. Mountbatten tengernagy a szövetséges főparancsnoka rövidesen Indiába érkezik vezérkarával. Az új parancsnokság főhadiszállása Delhiben lesz, hogy szoros kapcsolatban legyen az indiai kormánnyal.

XII. évf. Szerda, 1943. szeptember 22.

Súlyos elhárító harcokat vívnak a németek az erős szovjet páncélos és gyalogsági kötelékekkel

A délolaszországi arcvonalon átcsoportosító harcok folynak

sen sor kerül, Eden képviseli Angliát. Churchill kifejezte azt a reményt, hogy még az idén összejövetel lesz Roosevelttel, Stalin és ő közte. Ennek az összejövetelnek helyét és idejét nem közlik a nyilvánossággal, csak majd az értekezlet után.

A Szovjet és a többi nagy szövetséges között bizalmas, szívélyes és maradandó társulás nélkül a háboru végén azt találhatnánk, hogy a növekvő zürzavar időszakába léptünk.

Olaszország meghódolásáról megemlítette, hogy első feltétele a hadifoglyok kérdése volt. Mintegy hetvenezer brit és több mint huszonöt-ezer görög és jugoszláv hadifogoly volt Olaszországban, akinek szabadonbocsátásához ragaszkodtunk.

Miután még a görög és jugoszláv hazafiak harcáról emlékezett meg, azt a reményt fejezte ki, hogy Délolaszország előzónlásával talán lehetőségessé válik, hogy a szövetségesek parancsoljanak a Balkánon. Ezzel kapcsolatban meg kell vizsgálni a balkáni államok viselkedését.

Jelentős események játszódnak le a színpadok mögött

London. (Bud. Tud.) Az *Echange Telegraphique* diplomáciai munkatársa olyan értesítéseket szerzett, hogy politikai köröknek az a véleménye, hogy szeptember első napjában alapvető változás ment végbe, melynek jelentősége még nem méltatható teljesen. A színpadok mögött jelentős események játszódnak le.

London. (Bud. Tud.) Sir Samuel Hoare nagykövet választói előtt Chelseában beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a háboru után Európának elsősorban élelmiszere lesz szüksége, mert az Európát leginkább fenyegető veszély az éhínség és

Berlin. (MTL) A délolaszországi arcvonalon átcsoportosító hadműveletek folynak. Potenza és Salerni közelében helyi jelentőségű harcok vannak. A dalmáciai partvidéken erősebb partizán mozgolódás folyik, amelynek német részről nem tulaj-

donítanak nagyobb jelentőséget. A keleti arcvonalon az Azovi-tengertől északra és a Dnyeper folyásától keletre a Djezna mentén és Szmolenszktól keletre tovább tartanak a szovjet áttörési kísérletei és a németek elhárító harcai.

Német repülőgépek nagysikerű tevékenysége a keleti arcvonalon

Berlin. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Az Azovi-tengertől északra és a Dnyeper középvonalától keletre a Djezna mellett és Szmolenszk térségében csapataink hétfőn is súlyos elhárító harcokat folytattak erős ellenséges gyalogsági és páncélos kötelékekkel. Egyik hadtestünk szakaszán ez alkalommal egy ellenséges rohamcsoport száz páncélosából 76-ot semmisítettünk meg. Az Azovi-tengertől északra folyt kemény harcokban különösen kitüntette magát a 17-ik frank és a 3-ik alsószász gyaloghadosztály.

Délolaszországból helyi harci tevékenységet jelentenek Salerno és Potenza szakaszáról. Itt több ellenséges támadást visszavertünk.

Néhány ellenséges zavarrepülőgép az elmúlt éjjel átrepült a birodalom területe fölött és néhány bombát dobott le, de csak lényegtelen károk keletkeztek.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti a keleti harcterről: A déli szakaszon harci, zuhanóharci és páncélvadász repülők bombáikkal megsemmisítettek három legnehezebb mintájú szovjet harcokcsit, valamint csapatokkal és hadianyaggal megrakott több mint 120 darab járművet. Nezsín közelében ártalmatlanná tették 7 darab T-34 mintájú páncélost, 70 darab gépkocsit, öt ágyut és egy légvédelmi üteget. A német repülők közreműködése Csernigov-Szmolenszk szakaszán és a Brjanszktól északnyugatra levő részen különösen bevált. Szakadatlanul támadták a német repülők a rohamozó szovjet kötelékeket, melyeket bombákkal és tüzfegyverekkel pusztítottak és rendkívül súlyos veszteségeket okoztak. A szovjet csapatokat több esetben annyira megtizedelte a támadás, hogy már nem is kerülhettek bevetésre. A harcirepülőket kísérő német vadászok légiharcban 57 szovjetgépet lőttek le. Mindössze egy német gép nem tért vissza.

Eredménytelen szovjet támadás német hajókaraván ellen

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Vasárnap Norvégia sarki tengerpartjai előtt mintegy ötven szovjet bombázó megtámadott egy német hajóki-séretet, amely nyugat felé haladt. Megfigyelték, hogy mintegy kétszáz közepes bombát dobtak le, anélkül, hogy egyetlen hajót eltaláltak volna. A kísérlet biztosítóhajói lelőttek hat szovjet bombázót. Német légi kötelék az ellenséges gépekkel súlyos légiharcba bocsátkozott. Nagyobb távolságból megfigyelték, hogy további három szovjet gép égve zuhant a tengerbe.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti, hogy hétfőn kora délután német va-

dászrepülők a Jeges-tenger partján harckészenyitettek egy körülbelül 40 bombázóból, illetve vadászgépből álló szovjet repülőköteléket. A németek az ellenséges repülőket azonnal támadták és a csata este kiterjedt a tenger fölé. Sikertelen az oroszokat szétugrasztani és 11 szovjet bombázót, valamint 4 vadászgépet lelőni. A kitűzött célokat csak igen kevés ellenséges repülőgép érte el. Ott a tengerész-légelhárítás további veszteségeket okozott nekik. A lelőtt szovjet gépek száma még nem ismeretes. A jelentős siker veszteség-oldalán egyetlen német vadászgép szerepelt.

Újból támad az 5-ik amerikai hadsereg Salernónál

Berlin. (Bud. Tud.) Az amerikai ötödik hadsereg Salerno vidékén újból elkezdte a támadást, amely a német csapatok jobbszárnya ellen irányult. Megtámadták a német záróövezetet. A szövetséges erők a pompeii síkság felé akarnak áttörni, hogy onnan tovább jussanak Nápolyba. Angolszász jelentések közlik, hogy a német csapatok a legelkeseredettebben kitartanak.

Ankara. (MTL) A kairói rádió közli, hogy az angol légi haderő egységei elfoglalták a Dodekaneszhoz tartozó kiosz szigeteket.

Zürich. (Bud. Tud.) Egy svájci lap írja, hogy a Balkán partvidék meg-

erősítése folyik. Erős német egységek érkeznek a félsziget déli és keleti részébe. Folyik a hadianyagszállítás a görög és a volt olasz szigetekre is.

Sok olasz fiatal ember jelentkezik a fasiszta miliciába

Róma. (MTL) A Német TI jelenti: A fasiszta milícia parancsnokának tegnap kibocsátott felhívásáról hivatalosan közlik, hogy Olaszország minden városában sok fiatal ember jelentkezett, akiknek szelleme kitűnő. Az önkéntesek nyilatkozatából az a szilárd akarat sugárzik, hogy lemos-

sák azt a szegényt, melyet Badoglio árulása okozott.

Ankara. (MTL) Badoglio tábornagy a szövetségesek algiri rádiójában felhívást intézett az olaszokhoz, melyben felhívja őket, hogy minden eszközzel harcoljanak az angolok és amerikaiak oldalán a németek ellen. Guerilla harcokra és sabotázsakciókra is buzdította őket.

Hivatalos valikéni cífolat az állítólagos német túlkapásokról

Róma. (MTL) A Német TI jelenti: Az *Osservatore Romano* azokról a hírekről, melyek a Vatikán területe ellen elkövetett állítólagos német túlkapásokról szólnak, kedden este ezt a nyilatkozatot tette közzé:

A Vatikánváros és a pápa helyzetéről Róma megszállása után sok hiresszterlést terjesztettek. Ezekről már szeptember 13-án állástfoglaltunk, de újra és határozottan megismételjük, hogy német járőrök teljesítenek szolgálatot a Szent Péter-téren és német őröket helyeztek el a Vatikánváros határára, de ezeket az intézkedéseket azután tették, amikor a német parancsnok előzően tárbeszélőn megállapodott a Vatikánváros kormányzójával. A megállapodás alapján határt állapítottak meg, melynek tiszteletbentartására a németek kötelezettséget vállaltak. Fel vagyunk hatalmazva annak megállapítására, hogy ezt a vonalat sohasem lépték át.

Visszahelyezték Bem apó 25 éves tábornok-szárnysegédének emléktábláját Gidófalván

Gidófalva, szept. 22. Gidófalván egybeesett a falu hősi emlékművének és országzászlójának felavatása Czetz tábornok emléktáblájának visszahelyezésével. Ezt az emléktáblát a Mikó-kollégium 1910-11-ben végzett diákjai készítették Bem tábornok egykori szárnysegédének emlékére, amit a románok évekkel ezelőtt eltávolítottak. Czetz János honvédtábornok emléktáblájának újbóli leleplezése alkalmával az emlékbeszédet Bogáts Dénes, a Székely Nemzeti Múzeum igazgatóválasztmányának tagja mondotta. Beszédében kifejtette, hogy Háromszék egy szívvel-lélekkel kelt a haza szabadságának védelmére. Háromszék községei közül Gidófalva időrendben a második volt, amely imára hívó harangját a haza oltárára ajánlotta fel, hogy Háromszék vármegye nagy fia: Gábor Áron ágyút öntve belőle annak zenéje mellett hívja harcra fiait.

Utazásnál
a változó életmód zavara a rendszeres emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó. **WARMOL**

az anarchia. A szövetségesek elhatározták, hogy ezeket a veszélyeket kiküszöbölik. Előkészültek, hogy biztosítsák Európát élelmiszerekkel és a kulcsposztókat megszállásával megakadályozzák az anarchiától. Köszönik a Szovjetunióknak a nagyszerű segítséget. Nagybritannia nem elfogult és elismeri, hogy mindenik ország saját földjén úgy fejlődik, amint azt népének szempontjából legjobbnak tartja.

Berlin. (MTL) Illetékes német részről közlik tájékoztatásul: Churchill alsóházi kijelentését, hogy az utóbbi négy hónap alatt a szövetségesek egyetlen kereskedelmi hajóját sem süllyesztették el az Atlanti-óceán északi részén, a német birodalmi főváros illetékes katonai körökben megerősítik.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Churchillnek az alsóházban tett közlését, hogy német tengeralattjárók megtámadták a szövetségesek hajóki-séretét, jól értesült német részről megerősítik. Részleteket majd annak idején közölnek a támadásról.

Hirdessen a Magyar Lapokban

közi An-llan.erei-tek.vide-

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

„Lovas nemzet voltunk, repülő nemzet leszünk“

Néhány szó a bihari leventerepülés érdekében

E gyönyörű jelszóval kapcsolatban felvetünk egy tervet. Mert valóban — mint azt a berlini olimpiász eredménye is beigazolta a világ előtt — az első sportnemzetek sorába állítottak fiaink és a repülés terén is elismerésre méltó eredményeket érnek el. Tehát az emberanyagunk megvan, csak ki kell válogatni. Hogy pedig a valóságban repülő nemzetté fejlődjünk, szükséges egy széleskörű országos, sűrű hálózat, mely fiaink közül az arra termeteket kiválasztja és a lehetőség szerint azokat gyakorlat által ki is képezzé.

Elgondolásunk szerint a leventekörök szervezett egységeihez a legmegfelelőbb alapot adhatja és e körön belül lehetőség adódna fiainknak az alapgyakorlatok járásonkénti kiképzéséhez.

Két elmaradhatatlan tényezőre lenne szükség: kiképzőre és gépre.

A nyerhető eredmény nagyságához képest azonban mindkettő sokkal elérhetőbb, minthogy azt csekély áldozattal és szervezéssel el ne indíthatnánk.

Tudnivaló, hogy a kiképzést vitorlázó motor nélküli repülőgéppel végzik leventéink és az arra jelentkező — megfelelő személyek — városainkban.

Bizonyosak vagyunk tehát abban, hogy az eddigi eredmények nyújtásának nekünk megynként 2-3, esetleg 4 kiképzőt, ami lehetővé tenné azt, hogy átlag 2-2 járás fiainak egy-egy kiképző jusson.

A második fontos tényező, — a gép — megszerzését a levente ifjak és a nép áldozatkészségét ismerve, bizonyosra vehetjük. Leventegyűjtések, lakosság és egyesületek, valamint az előjáróságok járásonként egy-egy vitorlázógép beszerzési összegét, talán minden más alap támogatásának igénybevétele nélkül is összeadják. Hiszünk azt, hogy ha a megfelelő összeg rendelkezésre áll a kívánt és szükséges mennyiségben, a gép gyártásának semmi akadályja nincs.

Tervünk célja tehát összegezve az, hogy járásonként egy vitorlázógép álljon az ifjúság kiképzéséhez rendelkezésre, így tehát a távolság, a faluk fiait eddig a kiképzés lehetőségétől távol tartó ok megszűnik, kivéve természetesen azokat a járásokat, ahol a kiképzéshez szükséges terep nem mutatkozik.

Igy bizonyos napokon, esetleges közmunka foreponos fuvarozással, vagy kedvezményes utazási lehetőségekkel minden egyes községből az arra tehetőseget érzi és megfelelő ifjúság a gyakorló terep megjelenhet és kiképzésben részesülhet.

Természetesen a tervünk nagyvonalakban mutat rá a lehetőségekre, ami által minden akadály nélkül megvalósíthatónak találjuk a korral fejlődő nemzetünk ügyes, bátor fiainak kiképzésével repülő nemzetté való felkészülését.

Bizonyára egész népünk ifjúsága, de különösen leventéink a legnagyobb lelkesedéssel vennék, ha az illetékesek felkarolnák tervünket. Magukéva téve, részletes kidolgozás után pedig mielőbb a megvalósulás gyaraból gépeket, látványt és hangtalanul a légben, repülő nemzetünk fiaival!

Nemcsak a jelenkor látná háznát, de a jövő nemzedék is bizonyára hálás lenne azért az előnyért, amit ezáltal nyújtunk nekik!

G. Z.

Közvetítőnk és vendégülkben kérje a „MAGYAR LAPOK“ at.

Érdekes adatok Nagyváradi új költségvetéséről

A végösszeg emelkedésével szemben csökken a közegészségügy és a városrendezés előirányzata

Nagyváradi, szept. 22. Az 1944. évi városi költségvetés végösszege lényegesen emelkedést mutat az idei költségvetés előirányzatával szemben, de az 1 millió 141 ezer 106 pengőt kitevő különbség nem lépi túl azt a határt, amelyet az új árszínvonalak megjelölnek, sőt mélyen alatta marad a drágulási százaléknak.

Ez az emelkedés nem is jut kifejezésre a költségvetés minden tételénél, sőt sajnálatosképpen a közönség szempontjából elsőrendű fontosságú tételeknél a közegészségügynél és a városrendezésnél csökkenés mutatkozik.

A költségvetés főbb tételei egyébként a következők:

Általános igazgatás: 2.679.954 pengő; közegészségügy: 601.296 pengő, az idei 674.599 pengővel szemben; közoktatás, közművelődés, vallás: 1.301.811 pengő; szegényügy és népjólét: 508.345 pengő; közlemezés 392.587 pengő; városépítés, utcák, terek, járdák gondozása: 1.640.460 pengő, az ideiről 1.952.765 pengővel szemben; vagyonigazgatás: 889.479 pengő; hitelügy: 805.060 pengő.

Az új költségvetésben a személyi kiadások előirányzata: 1.821.543 pengőt tesz ki.

Kihirdették az Országos Dankó Pista Társaság irodalmi pályázatának eredményeit

Több nagyváradi pályázó nyert díjakat a pályázaton

Nagyváradi, szeptember 22. A szeptemberi Országos Dankó Pista Társaság irodalmi pályázatát hirdettük rövid prózai művekre, költői művekre, magyarnótákra, regényre, színpadi műre és komolyabb műfajú zeneműre. Az egész országra kiterjedő pályázaton Nagyváradról is többen vettek részt és amint a végeredményben olvassuk elég jó sikerrel, amennyiben nem egy pályázót nyert helyezést az első 6-7 helyen.

Városunkat érdeklő eredmények a következők: A rövid prózai művekre hirdetett pályázaton két díj került Nagyváradra. A III. díjat *Sárkány Margit* nagyváradi hölgy, a VII. díjat pedig egy nagyváradi „Baross Gábor“ ker. középiskolás diák, *Andor*

Zoltán nyerte. *Sárkány Margit* a „Pirospettyes kisasszonyok“ c. prózai művel díszoklevelet, könyvjutalmat és 10 pengőt nyert. *Andor Zoltán* ker. középiskolás tanuló „Aradi kereszt“ c. novellájával értékes oklevelet szerzett. A költői művek nyertesek között második helyezést ért el *Gyarmath János* nagyváradi pályázó. „En hittem és hiszek“ c. költeményével. Ezüst díszoklevelet és 15 pengő jutalmat kapott. Nagyváradi nevet találunk a zeneművek VII. díjával jutalmazottak között: *Madarassy Sándor*ét. Ugyancsak beküldött zenemű-pályázatával nyert díszoklevelet *Mocsirán Veronka*, szintén nagyváradi pályázó.

Megvalósítható-e az erdélyi mógumigyártás?

Nagyszerű elgondolás Erdély egyik legnagyobb kincsének hasznosítására

A „Magyar Konzum“ c. kolozsvári közgazdasági hetilap legújabb száma érdekes cikket tartalmaz szentgerincei *Jakab Géza*, az EGT sajtóelőadó titkárnak tollából Erdély kincséről: a földgázról. A hazatért országrészek földgáz-előfordulásait 1791-ben *Fischer*, 1918-ban *Beudant* francia geológus említi, a biharmegyei tatarosi és az Ojtoz-szoros közelében levő sósmezei bitumen-lelőhelyekkel kapcsolatban — írja cikkében az író. Feljegyzések tanúsítják, hogy az akna-szlatinai sóbányát 1786-tól kezdve több éven át földgázzal világították.

Az erdélyi földgázmezőket kálió kutatása közben fedezte fel a magyar tudományos világ 1909-ben. Az első fúrást *Lóczy Lajos* ajánlatára Nagysármáson végezték, itt azonban 626 méter mélységben is csak konyhasórra találtak. A második kutató-fúrást a kissármási Bolygó-réten kezdték el s itt már 22 méternyi mélységben is gázömlést észleltek, még pedig olyan erős nyomással, hogy csak sorozatos technikai beavatkozások segítségével sikerült a kutató 302 méter mélységű

re fúrni. Ez a kút naponta 860.000 köbméter gázt ontott s oly erővel, hogy a kitérő gázoszlopnak létrát lehetett támasztani.

Eme leletek nyomán *Böhm Ferenc* megállapította, hogy a gázos rétegek földtani szerkezetét az alsó mediterrán-rétegtől a levantini rétegeződésig terjedő neocénkori üledékek adják. A törvény 1911-ben nyilvánította állami monopóliumuk az erdélyi földgázakat. Egy londoni vállalat földgáz-szindikátust létesített 1913-ban s megkezdte a kitermelést. Az első erdélyi vezeték 52 km. hosszúságban Kissármástól Tordáig épült 25 cm. átmérőjű csövekből. Később Tordától Marosújvárig 25 km. hosszúságban 15 cm. átmérővel. Később, a román hatóságok magánjütre is szolgáltatották gázt Tordán és Marospásárhelyt. A kissármási gáz metángazdagsága a koromgyártásra terelte a kémikusok figyelmét. A metán jelentőségét nagyban fokozta a német vegyipar, különösen azóta, amióta az acetilénből kiváló minőségű mógumit sikerült előállítani.

tani. Ez a mesterséges gumi ugyanis nem póttanyag, — amint az általában a nagyközönség tudatába került, — hanem a természetes gumi fizikai tulajdonságait messze túlhaladó tulajdonságokkal rendelkező, teljesen új készítmény. Ilyen körülmények között nem is jelent kérdőjelet, miért olyan nagyjelentőségű az erdélyi földgáz a magyar hadiipar s általában a magyar ipar szempontjából. Az erdélyi földgáz kénhidrogén szennyeződéstől való megmentése kiválóan alkalmasá teszi a hidrogén, ammónia és benzín szintetikus előállításához szükséges gáz-elemek előállítására is. Európában először a magyar alapítású dicsősémtártoni Nitrogén Rt. műtrágya gyár használt földgázt ammónia előállítására. — Ugyanitt tisztá nitrogént állítottak elő földgázból.

Becsületsértésért pénzbüntetésre ítélték egy ügyvédet

Nagyváradi, szept. 22. Tompa Ferenc, az ismert nagyváradi üveg- és porcellán-kereskedő becsületsértés címén feljelentést tett dr. Hasas Emil ügyvéd ellen. Dr. Hasas hónapokkal ezelőtt nagyobb értékű porcellán-árut vásárolt Tompa Ferenc üzletében, aminek árát azonban, a kereskedő állítása szerint, csak felerészben fizette ki s mintegy 700 pengővel adós maradt. Tompa Ferenc több ízben is elküldte a tartozásról szóló számlát dr. Hasas Emil ügyvéd lakására, de a küldőnőt minden alkalommal azzal utasították el, hogy a tartozás már kiegyenlített nyert. A kereskedő ismételt pontos magyarázatokkal szolgált a tartozásról s legutóbb augusztus hónapban próbálkozott a számla elküldésével, de ezen annyira felháborodott dr. Hasas Emil, hogy sértő hangú levelet írt Tompa Ferencnek, amelyben zaklatásnak és határtalan szemtelenségnek minősítette eljárását. A levél alapján tett feljelentésre a járásbírósg tegnap tárgyalta az ügyet. Dr. Hasas Emil azzal védekezett, hogy semmi sem maradt adós, sőt ellenkezőleg, még a kereskedő tartozik neki. A bíróság azonban nem vette ezt az érvelést figyelembe és becsületsértés vétségé miatt 100 pengő pénzbüntetésre, 100 pengő erkölcsi kártérítésre, behajthatatlanság esetén 20 napi elzárásra ítélt dr. Hasas Emilt. Súlyosbíró körülménynek vette a bíróság, hogy ügyvéd a vádlott, aki tisztában kell, hogy legyen cselekedetei súlyával. Ezért a bíróság nem alkalmazta a büntetés felülbiztosításáról szóló törvényzakarast sem. Az elítélt dr. Hasas Emil felebbezést jelentett be. A tartozás ügyének tisztázására ügyként polgári per van folyamatban.

Kézrekerültek a várad kerékpártolvajok

Nagyváradi, szeptember 22. Megirtuk, hogy Váradon az utóbbi napokban feltűnő módon elszaporodtak a kerékpárlopások. A rendőrség erélyes nyomozása rövidesen eredményel végződött és sikerült elfogni *Eparjesi József* és *Hamis Ferenc* nagyváradi lakosokat, akik beismerték, hogy összesen 13 esetben lopták el a kerékpárokat a Közlemezési Hivatal és a postaépület elől. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást az orgazdák kézrekerítésére is, mert a vizsgálat adatai szerint a tettesek szétzedték a kerékpárokat és leszerelve értékesítették, főként a gumiabroncsokat.

Az iskola és az élet

Az élet várás... és talán ez a szépsége, a varázsa, ez ad kitartást a rosszban, — a fájdalomban ez hoz enyhülést, ennek az érzésnek csodálatos igérete acélosítja meg a már-már elcsúszt reményeket. A mána ezer gondját, harciát, lemondását, nincstelenségét a várás a jóra, várás a holnapnak szebb hajnalára teszi könnyen elviselhetővé. Milyen sivár lenne az élet, ha nem volna várás, ha a rossz mindig rossz maradna, ha a holnapnak nem lenne várakozó reményessége.

Sok minden szépre, jóra vágyunk és várunk, de a legerősebb, a legszentebb várás nekünk, nőknek odatott meg. Ez a várás ragyog legfényesebben az életünk egén, csodálatos fénye megegyeztet a legsivárabb napokat is és ez a gyerekvárás. Anyának lenni, életet adni, tudni, hogy jön valaki, aki vér a vérünk-ből, aki a miénk, akinek hibázó életét reánk bízva az Isten, akitől csak szépet és jót remélünk, akinek ismeretlen kacsagása előre betölti az életünket, apró kis lába itt csetlik-botlik képzeletünk előtt, akinek ragyogó csillagszemében egy szebb világot látunk, ahol még ismeretlen a rossz, még messze, nagyon messze jár a vétek, ahol megtaláljuk szegény fáradt önmagunkat, amikor még mi is ilyen csillagszemű gyerekek voltunk.

Gyereket várni! — nem adhat az Isten szebb örömet egy nőnek az anyaságnál. Csak az tudja igazán értékelni, csak az tudja teljes értéke szerint felbecsülni és az élet legnagyobb ajándékának venni, aki átélte, akinek szíve alatt megrebbent az első kopogtatása. — akinek a szíve az ő parányi kis szívével dobogott együtt, — akivel már beszélgetett anélkül, hogy arcocskájának rózsáját megismerte volna, de azért ismerik már egymást — már összetartoznak — valami földöntúli érzésben fonódott össze az életük az első pillanattól kezdve.

A gyerekvárás első percével megkezdődik az örömök hosszú rózsalánca... mi lesz a neve? ... ha kislány lesz, de ugye az ee baj, ha kislány lesz, vagy fordítva... csak az a fontos, hogy egészséges legyen, okos legyen és a jó Isten adjon neki szerencsét, boldogságot az életben.

Ugy gondolom, hogy a legtöbb mama maga igyekszik megvarrogatni, össze-gyűjtögetni a babaruhákat, maga szabja, öltögeti bele ezernyi édes gondolatát, babusgató szeretetét, az apró kis ingekből rózsaszín moeolyog előtte, hadonászó kis kezeket vél látni, a pólyának csipkés fodrán már ott látja moeolygó gyermekét... ennél szebbet nem adhat az élet... a gyerekeknek várni, a gyerekeknek, aki az anyám...

A kis kelengyék első mosását is természetesen, hogy a mama csinálja... a vasalását is és naponta gyönyörködik a ruhácskák katonás rendjén szekrényében.

Sajnos, a mai nehéz idők mind több és több gondot okoznak a baba kistafiztatása körül. Ahol vannak, előkerülnek a régi, fehér női ingek, hálóingek, csipkék, de bizony nagyon azok helyen nincs mit elővenni. A háborús anyaghiány, sajnos, megsokszorozta a szegénységet, a nincstelenséget, több a gond, hogy mibe is öltöztessük a jövőd kis magyarokat, akikre kimondhatatlan nagy szüksége van a nemzetnek. Kell a gyerek, — a szomorú gyermektelen vagy egykés családi tűzhelyek mellé gyerekeket várunk, utánpótlását a magyar mult és jelen ütötte házagnak, hogy egy szebb és jobb magyar jövő épülhessen ki a vállainkon.

A Zöld Kereszt minden lehetőséget elkövet, hogy segítsen a bajokon, szívvel-lellekkel azon fáradozik, hogy minél több kisbabát felöltöztessen, minél több szivről levegye a gondot.

Izolálják kapcsolódott bele a mána ebbe a fontos, égetően szükséges munkájába, iskolás kislányok, akik valamikor édesanyjuk lesznek, akik tovább virágoztatják gyermekeik életével a nemzet fennmaradását és dicsőségét.

Dicséretreméltó a tanárnők felbecsülhetetlen munkája, akik a fiatal lányok lelkében kivirágoztatják a gyermek megbecsülését, a gyermek értékelését, a gyermek fontosságát, az anyaság szentségét. Ennek a munkának gyümölcsét láttam egy fiatal lány szavában, aki beszélgetésünk közben megjegyezte, hogy tulajdonképpen ő nem is azt irigyli, hogy egy-egy leány férjhez megy, ő ha valamit irigyel, az az anyaság, a rózsaszínű kis gyerek, aminél nagyobb örömet és ajándékot nem tud elképzelni az életben.

Örömmel láttam ennél és még több fiatal lány ismerősömmel a gyermek utáni vágyat, hogy a házasság már nem csak a mirtusz koszorú szépségét, a karikagyűrű ragyogását ígéri nekik, hanem az életük célját csillogtatja meg a lelkükben: parányi kis gyermekarcok moeolyognak feléjük.

Az elmúlt iskolaév a Zöld Kereszt vándor babakelengye mozgalma és így a szegény várandós anyák javára is meghozta ennek a helyes leánynevelésnek a hasznát. A Bottó Leányiskola mellett a Zrínyi Ilona felsőkereskedelmi iskola ifjúsági Vörös Keresztes Csoportja is újból tíz darab gyönyörű babakelengyével jelentkezett. Ez már nem néhány kislány, nem egy iskola elszigetelt és első megmozdulása. A leányiskolák versenyeznek a ruhácskák varrásában, a lányok pedig belelélik magukat a legszebb örömbé, amit nekik is tartogat az

élet és a jövőd.

A Zöld Kereszt ezeken a soraimon, gondolataimon keresztül mond hálás köszönetet mind a maga, mind a rászorult édesanyák nevében elsősorban Szontágh Márta tanárnőnek és valamennyi meleg szívű kisleányoknak, akik összehordták, — mint a méhecskék a mézet — a sok kis inget, réklit, pólyácskát és minden felszerelést, amire tíz újszülött, kicsi emberkének szüksége van.

Hisszük, hogy az iskoláknak ez a kö-

rösségi érzése, utolsó szelleme továbbra is fejlődésben marad és az új iskolaerő sok kis új magyart fog felöltöztetni.

Mert tudjátok meg jövőd kis anyajelöltek, hogy szép az élet, ezernyi reményével, ábrándjaival, a férjhezmenés édes, sokat ígérő várásával, de a legszebb ékecség, a legnagyobb kincse az életnek mégis az anyaság, ami úgy ragyog az életünk egén, mint tiszta napfény, melynek fénye örök és szent marad, mint a teremtő Isten.

Soltész Kálmáné.

Ismét súlyos védekező harcok alakultak ki a keleti arcvonal középső szakaszán

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti a keleti harctérről:

A középső szakaszon Djezna alsó folyása mentén, főként Csernigov vidékén, ahol a németek kemény harcokban eredményesen védekeztek, újra súlyos védekező harcok alakultak ki. A Csernigovtól északra húzódó német állásokat is megvédték a nagy ellenséges fölény ellenére. Német és magyar utóvédek a Djezna szakaszon, valamint Brjanszktól nyugatra és északnyugatra olyan eredményesen akadályozták a szovjet gépesített és páncélos erejét a német elszakadó mozdulatokba való beavatkozása alatt, hogy a németek zömének így sikerült új állásokat elfoglalniuk. Nehéz német páncéltörő ágyúk és páncélosokat megsemmisítő csapatok 8 szovjet harckocsit és 4 páncélosfelderítőkoszt lőttek szét. A Jajlnja mentén, nyugatra, délnyugatra és északnyugatra levő vasutvonalak közt a szovjet széles arcvonalon erős páncélos támogatással újra megindította előnyomulását. Egész nap tartó

súlyos és váltakozó harcokban a szovjet több mint 100 harcbevetett páncélosa közül 61-et a páncéltörők, 15-öt a rohamutászok és gránátosok közelharcban teték tönkre. Szmolenszktól északnyugatra, ahol a holszevisták a legutóbbi napokban 20 helyen támadtak, valamint Damidov és Velis környékén kedden rendkívül élkeseredett harcok voltak. A már teljesen elpusztult Velis városát az erős szovjet támadások visszaverése után kiürítették. Az északi vonalon az Ilmen-tótól délre zászlóaljnyi erejű tüzérséggel a gránátvetőkkel támogatott szovjet támadásokat már a német vonalak előtt megsemmisítették. Leningrádnál kölcsönös járőrtevékenység folyt. A szovjet egy erős kázenléti állását tüzérséggel és kővetőkekl olyan hatásosan ezétreböltük, hogy a tervezett támadást nem lehetett végrehajtani. A bekeierő arcvonal másik pontján a német állásokig előretört szovjet hadosztályt tönkreverték.

Üzen az otthon!

A jó Isten áldását kérjük mindazokra, akik szeretettel gondolnak ránk...

Szabadságos katona járt bent a szerkesztőségben. Messziről jött, nagy élmények vannak a háttárgyok és hozott egy csomó köszönetet, üdvözlöt azokról, akikre annyit gondolunk mi is.

A tábori levelekből, lapokból örömmel állapítjuk meg, odakint kitűnő a hangulat és ha vágyunk is haza, a becsületes helytállásnak igen szép példái adják.

Elsőnek most Szabó Imre zenész szakaszvezető (F. 955) levelét közöljük. Így ír:

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr! Hazafias tisztelettel kérem „Üzen a front” rovatukba a következő sorok közlését. Mint a nagyváradi „Magyar Lapok” hű olvasói ezuton köszönjük a Szerkesztő úrnak, hogy a hozzánk küldött lapjaikkal könnyebbé teszik számunkra az itt eltöltött nehéz napokat, azáltal, hogy a hazai híreket hozzánk eljuttatják. Könnyebben és boldogabban telnek a napok itt, ebben az elvadult és kultúrátlan országban, ha olvashatjuk nagyrabecsült lapjokban, hogy odahaza féltő szeretettel és aggodással kísérik sorunkat. A jó Isten áldását kérjük mindazokra, akik szeretettel és aggodalommal gondolnak ránk és bátor szívvel jelenthetjük ki, hogy ezt az aggodást

és szeretetet megháláljuk azzal, hogy újra csak dicsőséget és megbecsülést szerzünk a magyar nemzetnek. Legfőképpen pedig hálával tartozunk Nagyvárad legfőbb vezetőségének és nem utolsósorban lakosságának azért az áldozatos munkájukért és adakozásukért, amellyel könnyebbé és elviselhetőbbé teszik az itt kint harcoló magyar katonák életét. Ezuton üdvözlöm és sok szeretettel csókolom kedves menyasszonyomat (Lakatos Mária, Munkácsy Mihály utca 5. szám), aki szerető, féltő és bátorító leveleivel mindig friss erőre kerkent, hogy minél előbb jöjjünk haza erőben, egészségben és főleg győztesen, hogy újra a szebb és boldogabb magyar jövőben folytathassuk életünket, mert ha van nemzet a földön, akkor a sokat szenvedett magyar nemzet az, amelyik megérdemli a boldogabb és a szebb jövőt. Végül pedig üdvözlöm az összes kedves ismerőseimet és bajtársaimat, akik otthon épp oly szolgálatot teljesítenek a szent ügy érdekében, mint mi idekint. Hazafias üdvözléssel: Szabó Imre, zenész szkv. T. p. F. 955.

Lippay Emil tizedes (Z. 987) a következő üzenet közlését kéri: „Üzenem feleségemnek Füzess Gábor utca 2. szám alá: Édes feleségem, Ilon-

kám és kislányom, a messzi Oroszországból szeretettel gondolok reátok. Nagyon örülök, hogy a kis Erzsike szépen fejlődött, egészséges és szép, vigyazz is rá édes Ilonkám. Én magam hála Istennek egészséges vagyok. Sokszor csókolak benneteket igaz, hű szeretettel.”

A továbbiakban ezeket írja Lippay bajtárs:

„Üdvözlétem küldöm a Nagyvárad-városi- és vidéki m. kir. pénzügyőri szakaszon szolgálatot teljesítő előljáróimnak és kollegáimnak, szeretettel.”

Mikló Péter honvéd (F. 458) szüleinek és Klárinak üzen.

„Hála Istennek jól vagyok, nincs semmi bajom, csak kevés lapot kapok. Irjátok minél többet, főleg Klárikától várok minél több lapot. Szeretettel csókolok mindenkit.”

A többi üzenetek ismertetésére rövidesen sor kerül, addig is egy kis türelmet kérünk.

Helyreállt a svájci-olasz határforgalom, Zürichből jelentik: (MTI) A Svájci Távirati Iroda jelenti Chiassoból, hogy keddtől kezdve Porte Chiasson a határforgalom a rendes terjedelemben helyreállott.

Üzen a front!

DIÁKCSINY

Manapság nem kellemes dolog utazgatni. De hivatalos körök szerint is jobb hazafi az, aki teheti, mellőzi azt. Én bizony évente alig három-négy-szer ülök vonaton s akkor úgy szeretem, ha vidék, kedves utitársakra akadok.

A múlt héten Kolozsvárra utaztam. Velem egy fülkében egy fiatal és egy idős férfi foglalt helyet. Egy ideig politikáról, aztán a gazdasági helyzetről folyt csevegés. A gazdasági élet szervezése a kereskedelem, amelyre szintén rátértek. S itt az öregebbik homlokára csapott:

— Hopp, fiatal barátom, elmondok egy érdekes történetet, ha már a kereskedelemről tartunk. Az unokaöcsém történet. Fantasztikus, de megtörtént. Egy rossz diákcsiny és következményei.

Ime az igaz történet:

Unokaöcsém kereskedő tanuló mi-nőségben a helyi kereskedelmi iskola padjai közé járt inasiskolába a múlt évben. Nem tudom, ismered-e a kereskedelmi szakiskolai szokásokat. Ugynevezett kereskedelmi bizonylat-gyűjtémenyt kell nekik összedíltatniok s a könyvelési, avagy levelezési órán ezek segítségével szemléltetvebbé folyhat a tanulás. Összegyűjtenek vagy száz darab különféle idejéltult kereskedelmi levelet, nyugtát, szállító levelet, elismerést, rendelő lapot, váltó csekket s több effélé.

Gábor öcsém is lázasan kutatott ilyenek után két álló hétig, mignem sikerült neki összeszednie vagy nyolcvanot. Közöttük sok úrlap volt, még felhasználatlan. Odahaza találta őket a szemétközt. Mint tudod, én nyomdász vagyok. Nyomdánkban a tavaly rendelt egy gyöngyösi borságykereskedő cég egy csomó rendelő lapot. Vagy ötven viszaradaradt s azokat is hazahordtam. Atadtam Gábornak, hadd növelje velük bizonylati számát.

Nagy örömmel vitte fel a könyvelési órára. Könyvelés előtt számtan óra lévén, Gábor öcsém unatkozni kezdett s előszedte bizonylatait. Nézegette, forgatta egy darabig, aztán egy olyan bormegrendelő lapot unalomból, oda se gondolván mit ír, kitöltött. Közben a tanár észrevette, hogy nem számol, hanem szöszmötöl. Megszólította. Ő lázasan összegyűrtte a kitöltött megrendelő lapot s eldobta a kályha mellé.

Mindet láta egy sunyi képi diák-szomszédja. Amikor kicsengtek, Gábor lement az udvarra levegőzni. A sunyi szomszéd meg felvette az eldobott megrendelést, szépen kihajtogatta, kismogatta, borítékba zárta és bélyeggel ellátva elküldte a gyöngyösi cég címére.

Nagyot nézett Gábor, amikor nyolc nap múlva megérkezett a gyöngyösi borkereskedő cég értesítése 3200 liter borról 6500 pengő értékben! Előbb nem tudta mi az, ami címére jött. Lassan aztán észbe jutott, hogy az értesítésben szereplő bortételek pontosan azok, amelyeket ő egy hét előtt a számtan órán „írkált” unalmában. Sirva jött hozzám: — Nézze Laci bátyám! Most mit csináljak?

Elmondta az esetet s feltételezte a rossz viccet. Nem volt mit tenni, humorra fogtam a dolgot.

— Semmit, Gáborka! Othagyod az iskolát, átveszed a szállítványt és nyitasz egy borkereskedést... Különbén nézd mi van ide írva az értesítő szelvényre: „Átvehető Nagyvárad pályaudvaron a legközelebbi időn belül. Kérem az üres hor-dókat 15 napon belül visszairányítani, mert ellenkező esetben kénytelenek va-

gyunk terhére felszámítani őket.”

— De nekem nincs még tíz pengőm sem, nemhogy hatezer. görbült sírása a szája. Megjegyzem, hogy mint afféle 17 éves fiúnak rosszul állt a sírás.

— Ja, akinek nincs pénze az ne rendeljen ilyen nagy tételben. Akinek csak tíz pengője van, az elégedjék meg egy kétdecis fröccsel!

Vicceltem vele, pedig én voltam legjobban megijedve. Tudtam, hogy a szállítványt visszaküldeni nem lehet, mert akkor a cég beperel. Nem értettem azonban, hogy egy nagy kereskedő cégnek olyan semmi 3200 liter bor, hogy csak úgy küldi „egyszerű megrendelésre?”

Gábor azonnal elszaladt hazulról. Felváltotta a tízpengőt is, de — sajnos — azon sem kötelel vásárolt, hanem táviratozott Gyöngyöstre:

„Megrendelésről nem tudok, stop. Az árut nem vehetem át, stop. Levél meggy stop.”

Estére megjött a viszontválasz:

Tanulmányi szemlére jönnek össze Nagyváradon az államépítészeti és városi mérnöki hivatalok vezetői

Bekötő utat kérnek a Gém-utca lakói

Nagyvárad, szept. 22. A nagyvárad utépítkezések gyors ütemben folynak, különösen a Les számu ut Körös-parti szakaszán, ahol a munkálatok befejezés előtt állanak. Most készül a vashíd alatti rész, amely valóban figyelemreméltó megvalósítás.

A Körös-parti műút nemcsak közlekedési szempontból, hanem egy új városkép kialakulása szempontjából is felbecsülhetetlen értéket jelent Nagyvárad számára. A hét folyamán megkezdtek már az utmenti partfal építését is, ami nagymértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy ezt a városrészt a külterki színvonalról felemelje. Már is nagy számban közlekednek járókelők és kerékpárosok a járművek számára még lezárt utszakazon s a helyi forgalom szempontjából még nagyobb jelentőségre jutna ez az utszakasz, ha a város vezetősége felkarolná azt a résztervet, hogy a gátak vidékén, amelyel

„Megrendelő lap aláírással birtokomban, stop. Árut vissza nem fogadok, stop. Adja el stop.”

— Adja el stop? — kiáltottam. — Te Gábor, te borkereskedő leszel! El fogod adni a bort, még mielőtt átvinnéd! Ha jól megy az üzlet, még további megbízást is kaphatsz Gyöngyösről!...

— Kell a fenének! Bort sem iszom többet!

— Pedig most volna, mit inni, amíg ezt a 32 hektót elszopogatom!

...Nem tudom mit és hogyan csinált. Elég az hozzá, hogy két napi állandó sírás-rívás után, a harmadik napon mosolygva állított be. Kért, hogy menjek vele, mert az ilyen „nagy tételű” eladásnál érett s cselekvőképes embernek is jelen kell lennie.

Eladta a bort hatezer pengőért!

Egy liter egri bikavért visszatartott, abból ittunk áldomást! Azóta a legnagyobb tekintélye van a családban. Nem mint eladónak, hanem mint 500 pengő tiszta haszon birtokosának...

Különbén ennek a kolozsvári útnak az árát is töle vettem kölcsön. 20 százalékos uszorakamatlábbal...

M. NAGY IMRE

alkalmasak lennének az állam rendjének és belső békéjének megzavarására. Ezeket a háborúval kapcsolatos rémhíreket a tanuk bevallása szerint valóban terjesztette, ezért őt a nagyvárad törvényesek egyhónapi fogházra ítélte. A védő és az elítélt enyhítésért, az ügyész pedig a büntetés súlyosbításáért felelt.

Órizekbe vett a rendőrség egy Váradról kitért nőt

Nagyvárad. Kedden délben az egyik rendőrszemc egy feltűnő módon veselkedő nőre lett figyelmes. Igazolásra szólította fel s ez alkalommal kiderült, hogy a gyanús nő Opra Ilona 21 éves, görög katolikus. Gyóni Géza-ut 16. szám alatti lakossal azonos, aki csavargásért és egyéb kihágásokért ez év májusában Nagyvárad területéről ki lett tiltva. A foglalkozás nélküli, állítólagos bejárónőt tiltott visszatérés miatt a rendőrség órizekbe vette.

Őszinte muzikettika

Jómadár

— Bemutató az Apollóban —

Bónyi Adorján regényei arról tanuskodnak, hogy írójuk a századforduló társadalmi életének egyik legkiválóbb lélekbuvár-szépítője.

Természetes tehát, hogy a Művelődésfilm r. t. figyelmé re irányult a mai időkben, amidőn azok a filmek népszerűek, amelyek a századforduló békés és vidám életéből merítik témájukat. A Jómadár nemcsak Bónyi-regény alapján készült, hanem forgatókönyvét is maga Bónyi Adorján írta.

A rendezői tiszte Tolnay Klári férjét, a kitűnő Rátanyi Ákost nyerte meg a Művelődés-film agilis gyártásvezetője (gróf Zichy Géza Lipótné) és a főszerepet is a filmezésgárda vigyázkara legalkalmasabb kiválóságának osztotta ki. A darabban szereplő egyetlen komoly alakot Ajtay Andor vállalta, bizonyára szívesen, hiszen Ajtay a szintén Művelődés-filmvállalat „Jelmézbál” című filmjében emelkedett a magyar filmszínészek vezetősorába.

A film meséje olyan kisvárosban játszódik le, amelynek legfőbb tisztviselője a főszolgabíró, a gögös, dúsgazdag földesúr Terebessy (Ajtay) egyetlen kártyapartnere. Ezt a megközelíthetetlennek látszó nagyrurat a Jómadár (Szilassy László) a merész trükkök egész sorozatával és saját házassági tervének önfelelőző elhalasztásával annyira megpuhítja, hogy Terebessy a Jómadár huga (Pelsőczy Irén) kezéért valóságos közelharcot vív. A Jómadárnak legtöbb gondot saját édesanyjának (Vaszarok Piri) mindig halkezes beavatkozásai okozzák. Ezeket is leszereli. A kisváros pletykája esetünkben nem akadály, sőt akaratlanul is biztosítja a sikert, amelyben Pethos Sándor, Erdélyi Mici, Maly Gerő, Szép Ilonka és Kökény Ilona alakításainak is nagy része van.

A Jómadár-ban benne van a századforduló kisvárosának teljes lélektana, de ezenkívül azért is figyelemreméltó, mert a Mahkay Margit kiváló színészközlésében fölfedezett Pelsőczy Irénnek legsikerültebb filmje. Annyira kiugrott ebben a filmben a fiatal magyar sztár, hogy rövid egymásutánban szerepeltették az Anyámasszony katonája, az Orient expressz, a Muki és a Bolgár-magyar rapszódia című új filmek főszerepeiben.

Érdemes megnézni!

Olasz Péter dr.

Vegkezdődött a pedagógiai szeminárium a polgári iskola tanárai részére

(Nagyvárad.) Kedden délelőtt kezdődött meg a „Dobó Katika” állami polgári leányiskola disztermében a polgári iskolák tanárai részére november 3-ig rendezett pedagógiai szeminárium. Az előadások kedden és esütörtökön délelőtt fél 11-től fél 1 óráig tartanak és azokon a nagyvárad fiú és leánypolgári iskolák tanárnői és tanárai vesznek részt. Az első szeminárium nap előadói Csernák Emilia és Fehér István voltak, az előadásokat hozzászólások követték. A tanközületi főigazgató kiltatásba helyezte, hogy Debrecenből, vagy Budapestről szakelőadó-

ról gondoskodik, aki honvédelmi ismeretekkel foglalkozik.

A pedagógiai szeminárium iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg tanári körökben.

Egyhónapi fogházat kapott rémhírtérjesztésért

Nagyvárad, szept. 22. A nagyvárad törvényszék ma délelőtt tárgyalta Krasznér Ödön nagyvárad izraelita napszámos, egykori kereskedő ügyét. Krasznert még február végén internálták rémhírtérjesztés miatt és a mai tárgyalásra is a rendőrség kísérte át Kolozsvárról. A vád szerint január havában olyan híreket terjesztett, amelyek

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 11 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Scheffler János püspök Orosházán és Szarvason. Orosházáról jelentik: (MTI) Scheffler János szatmári püspök, a nagyváradai egyházmegye apostoli kormányzója kedden délelőtt Orosházára érkezett, ahol résztvett a római katolikus esperesi kerület ülésén. Este Szarvasra utazott, ahol az esperesi ulést látogatja meg.

Minisztertanácsot tartott a kormány. A MTI jelenti: A kormány tagjai Kállay Miklós miniszterelnök elnökletével, kedden délelőtt minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó kormányzati ügyekkel foglalkoztak.

Kállay miniszterelnök üdvözlő távirata Herceg Ferenchez. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Kállay Miklós m. kir. miniszterelnök üdvözlőtáviratot intézett dr. Herceg Ferenchez, m. kir. titkos tanácsos felsőházi taghoz, születése nyolcvanadik évfordulójára alkalmából.

Törvényt hoztak Mexikóban a sztrájk ellen. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mexikóban törvényt hoztak, amely valamennyi sztrájkot törvénytelennek és törvényileg büntetendőnek jelenti ki. A sztrájkolókat pénzbüntetésre ítélik, melyek a munkafelvétel után a fizetésükből vonnak le.

Törökország békét kíván a Balkánon. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Stockholms Tidningen írja, hogy Törökország felajánlotta szolgálatait a balkáni béke érdekében való közreműködésre. A török kormány közölte a görög kormánnyal, hogy nem tart igényt a Dodekanézosz szigetekre.

A HEDRICH Szalonba (Rákóczi-ut 21.) kilépett minőségű szövet őszi modelj nőruhák megérkeztek.

ALAJRTAK AZ ÚJ MAGYAR-FINN FIZETÉSI MEGÁLLAPODÁST A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar- finn áruforgalmi és fizetési megállapodás megújítása céljából az utóbbi napokban Budapesten lefolytatott kereskedelempolitikai tárgyalások kedden befejeződtek. A megbeszélések eredményeként létrejött új megállapodás a jövő év augusztus 15-én lejárt korábbi megállapodás helyébe lép. Az új megállapodás egy évre szól. Jelentősen kiegészíti a két ország között lebonyolódó áruforgalmat. Lehetővé teszi nevezetesen, hogy a magyar búza- és liszt-kivétel által Finnország közlelemzőségeire segítségre siessünk. Finn részről ezzel szemben jelentős mértékben növelték a fa és papírpárlat, valamint egyes fémek Magyarországra való kivitelét kontingensek. Az új megállapodást kedden este írták alá a külügyminiszteriumban.

Halálos ítéletet hozott a pestkörnyéki törvényszék. A MOT jelenti: A pestkörnyéki törvényszék rögtönítélő tanácsa Splavienski Henrik 27 éves lengyel állampolgárt köztulajdoni halálra ítélte, mert az elsötétítés ideje alatt sorozatos lopásokat és betöréses lopásokat követett el. Az ítélet kihirdetése után a bíróság kegyelmi tanácsát alakult.

Lezárult a Sikorszky halála ügyében folytatott nyomozás. Zürichből jelentik: (MTI) Londonból jelenti az Exchange Iroda, hogy Sikorszky halálát okozó repülőszerecséllenség ügyében a vizsgálat megállapította, hogy a lezuhánást valószínűleg a magassági kormány működési hibája okozta, közvetlenül a Liberator bombázó felszállása után. Az életben maradt pilóta kihallgatása és a tüzetes vizsgálat nem derítette ki, mi volt a műszaki hiba oka, de kétségtelen, hogy szándékos rongálásról nincsen szó és a repülőgép vezetőjét semmiféle mulasztás nem terheli.

KIIRTOTTA EGÉSZ CSALÁDJÁT. Kiskőrös. (MTI): A Páni község határában lévő Schwartz-féle szőlőtelepen volt kapás évekig Trausz Péter, aki az utóbbi időben különváltan élt feleségétől. Hétfőn megjelent a szőlőben azzal, hogy szeretné visszaállítani a házassági közösséget. Az asszony visszautasította, mire a férfi pisztolyt rántott és feleségére lőtt, aki holtan esett össze. A lövés dördülésére előkerült az asszony édesapja, akit Trausz ugyancsak agyonlőtt. Az egyik lövéstől súlyosan megsérült Szendrői József, a szőlő résztulajdonosának férje, akit kórházba vittek. Trauszek kislánya a szőlőbe menekült és a közben kitört vihar és záporozó ellenére az egész éjszakát a szabadban töltötte. A meghűléstől tüdőgyulladást kapott és megmaradásához nincs remény. A megsérült gyilkos kézrekerítésére a csendőrök szélezkörű nyomozást indítottak.

Október 4-ikén bevezetik a téli időszámítást Németországban. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Október 4-én reggel három órakor bevezetik a téli időszámítást. Tehát ezen időpontban az órák mutatóját egy órával visszahozzák.

BUTORT színeset MEZEI-től
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újítások
 Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)

Felhívás a házfelügyelőkhez. Szeptember 26-án délután 4 órakor a Tűzharcosok Szovettségének díszteremében taggyűlést tart a Házfelügyelők Nemzeti és Gazdasági Egyesületének nagyváradai csoportja. Kéri a tagok pontos megjelenségét.

Öt évi fegyházat kapott egy feleséggilkos férfi. Bajáról jelentik: (MTI) A bajai törvényszék Pető Ferenc 43 éves jánosfalvi földművest 5 évi fegyházra ítélte. Pető ez év januárjában csók közben bicakát dobott felesége mellébe, aki a kórházban meghalt. Az ítélet jogerős.

A Nagyváradai Magyar Dalkör a szeptember 23-i, esztortóki próba keretében (este 8 óra, Magyar Ház) fontos megbeszélést tart. Kérjük az elnökség, a választmány, a rendes és pártoló tagok pontos megjelenését.

Erdei munkák a szarvasbögés idején sem szünetelteshetők. A hivatalos lap pénteki számában kormányrendelet jelent meg, amely az 1943. évre hatálytalanít minden olyan szerződési kikötést, amely szerint szarvasbögés ideje alatt a fa kitermelését és fuvarozását, valamint a fenyőnyanta és gubacs gyűjtését szüneteltetni kell. A vadászati jog gyakorlója emiatt kártérítést nem követelhet. Az intézkedés kibocsátását az ország faellátásának, továbbá a fenyőgyanta- és cserzőanyagszükséglet zavartalan biztosításának mindenek felett álló érdeke tette szükségessé.

Egyre szűkebb keretek közé szorítják a volt jugoszlávai partizánharcokat. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Illetékes helyen német katonai körökből közlik, hogy a volt Jugoszlávia térségében német kötelékek a partizán harcokat egyre szűkebb keretek közé szorítják. Az Adriai tenger partvidéke a német és a velük együtt harcoló szövetséges kötelékek kezében van.

A NAGYVÁRADAI KERESKEDELMI CSARNOK nyitárusítási üzlettel rendelkező textilkereskedői szakosztálya f. év szeptember hó 23-án este 7 órakor a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában szakosztályi ulést tart. Az ülésen a kereskedőket érintő fontos ellátási kérdések kerülnek tárgyalás alá.

Háromhónapos téli gazdasági tanfolyamot rendez a város. Ertesítem az érdekelteket, hogy elegendő létszámú tanfolyami hallgató jelentkezése esetén a város egy háromhónapos téli gazdasági tanfolyam megtartására előterjesztést tesz a földművelési miniszter urhoz. Erre való tekintettel felhívom az érdekelteket, hogy aki ezen tanfolyamon részt akar venni, jelentkezzen a gazdasági ügyosztálynál (városháza, II. em. 26.) 1943. október hó 14-ig a hivatalos órák alatt, ahol a tanfolyamra vonatkozó egyéb szükséges felvilágosítások is megtudhatók. Nagyvárad, 1943. szeptember 22. Klemens Rezső sk. tanácsnok.

Ellenzéki vezért választottak Libanon köztársasági elnökévé. (MTI) A Német TI jelenti: A libanoni országgyűlés kedden délelőtt 10 órakor összeült és Bhearahurit választotta meg Libanon köztársasági elnökévé. Bicarahurj már többször volt miniszterelnök. A legutóbbi országgyűlésen ő volt az ellenzék vezére.

Ipartestületi hírek

A VAS- ÉS FÉMIPARI SZAKOSZTÁLY elnöksége felhívja tagjai figyelmét, hogy mindazok, akik a téli faszükségletüket nem szerezték be és azt az Ipartestület által óhajtják beszerezni, a szakosztály irodában sürgősen jelezzék be, függetlenül attól, hogy eddig előjegyezték-e, vagy sem. Száz pengő előleg befizetendő. Mindazok, akik a vasutalványt és a szénutalványt nem vették át, jelentkezzenek, mert az utalvány hatályát veszti.

A NAGYVÁRAD ÉS VIDÉKE IPARTESTÜLET ruházati és Textil iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy téli faigénylése végett az Ipartestület helyiségében 3 napon belül megjelenni és szükséges előlegeket befizetni sziveskedjenek.

HIRDETÉS. Az Építőipari Szakosztály felhívja tüzfűtő igénylő tagjait, hogy a szakosztály irodájában a délelőtti hivatalos órák alatt, három napon belül, minden igényjogosultságuk külföldbeni elvezetésének terhe alatt jelentkezzenek. **Elnökség.**

FELHÍVÁS FAÜGYBEN. Alantírt iparos tagjainkat felhívjuk, hogy a hivatalos átvétele végett hivatalunknál délelőtti hivatalos órák alatt megjelenni sziveskedjenek: Vizvári József műszerész, Illés Imréné sapkakészítő, Koszta László cipész, Bajusz Pál cipész, Hanga Béla hentes és mészáros, Metzinger József műszerész, Fenessy Sándor asztalos, Ruzicska József lakatos, Prokša Gyula cipész, Dobos Gizella fehérneműkészítő, Nagy Sándor nőszabó, Husz Gyula asztalos. **Elnökség.**

Megjelent a Magyar Szárnyak, a magyar repülőársadalom és a repülés iránt érdeklődő magyar nemzeti társadalom kedvelt folyóiratának legújabb száma. A mai háboruban a repülőgépek döntő szerepet játszik a harcok fordulataival kapcsolatos repülővonalakozásu tudnivalókról mindig időszerű cikkeket talál a Magyar Szárnyak hasábjain. Jánosy István szerkesztésében a világ és a magyar repülésügy keresztmetszetét adja a lap. Az új szám tartalmából kiemelkedik Bisits Tibor alezredes légiháborus beszámolója egy hónap leghevesebb légi küzdelem merlegeről, gigászi légitájak eredményeiről, az általános harctéri események repülő szemézőgömb való megutalásával. A lap főszerkesztője németországi tanulmányutjarról írott beszámolójában most a „tárgyilagosság hazáját”, a német légiháborus beszámolója egy kiértékelő telepét veszi sorra. Rötter Lajosról, az egyik legkiválóbb magyar repülőtervezőről és vitorlázó repülőőröl ir érdekes cikke. Raczko Lajos, a kitűnő repülőújságíró, vitorlázórepülőink németországi utján látottakról ad számot Stirling György, a legjobb magyar vitorlázórepülővel folytatott beszélgetése nyomán. A totális légiháboru és a nyílt város nemzetközi jogi problémáját is megvilágítja a lap. Érdekes elbeszélést kapunk Urbán Gábor tollából Légi éleslövészetten címmel. Kozák Lajos felvételei a magyar repülő utánpótlás munkáját szemléltetik nagyszerű képes oldalakon. Minderki érdeklődésére tartogat számot a bombákról, azok hatásáról és a bombázásról írt cikksorozat, mely szinte bombázó lexikonnak tekinthető. Regény, értékes cikkek, időszerű, műszaki hírek, közlelemény gyönyörű képek teszik változatos, színes, élményszerű olvasmányiá a Magyar Szárnyak legújabb számát. Ára 80 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93. II.) községgel küld.

Ujra virágoznak a szalontai cseresznyefák. A nagyszalontai „Az Újság” írja: A szokatlanul tartós meleg érdekes tünetek okozója. Annak ellenére, hogy már hivatalosan heloptünk az őszbe, a tavasz jelenkezik vidékünkön. Ma két helyről is közlik velünk, hogy újra kivirágzott a cseresznyefa. Lakatos Lajos Horthy Miklós-út 5. szám alatti és Kovács Lajos Gömbös Gyula-út 53. szám alatti házának udvarán teljes virágba borult a cseresznyefa. A fák virágbaérésé előtt lebuffatták levelüket, teljesen új hajtásokat hajtottak és új lombzatot élőttek. Így vagyunk a cseresznyefákkal, mert a fiatalok között biztosan akad, kinek szíve most gyúl újra. Elmondhatjuk, hogy teljes a tavasz az őszben..

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

Árverési hirdetés

Alulírott végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1943. október 1. d. e. 11 órakor, a másodikat 1943. október 14. d. e. 11 órakor a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

ÁRVERESI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
 2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
 4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.
- Nagyvárad, 1943. szept. 21.
A kiadmány hiteltelül: *Molnár* kiadó. *Kusenda Frigyes* végrehajtó.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 23. Budapest I.

- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
 - 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
 - 7.00 Hírek. Közlemények.
 - 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
 - 8.30 A vallás- és közoktatásügyi miniszterium rádióiskolája.
 - 10.15 Szekesfővárosi tűzoltózenekar.
 - 11.15 A rádiózenekar műsorából.
 - 11.15 Külföldi híradó.
 - 12.10 Weidinger Ede szalonzenekara.
 - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
 - 14.00 Herrer Pál táncgyűjtése.
 - 15.00 A Budapesti Honvéd Országos zenekara.
 - 15.30 Közművelődési előadásorozat.
 - 16.15 Magyar nóták.
 - 17.00 Dálnoky János előadása.
 - 17.45 Közvetítés a nagykalósi Gazdasági Szakiskolából.
 - 18.10 Tárogatónyes cimbalomkísérettel.
 - 18.30 Váally Gyula előadása.
 - 18.40 Liszt: XII. magyar rapszódia.
 - 19.00 Hajnalban, délen, este. Szerelmi játékok 3 felvonásban.
 - 20.30 Muth Lili előadása.
 - 21.10 Rádió a rádióról.
 - 21.25 Uray Margit magyar nótákat zongorázik.
 - 22.40 Nagy mesterek, örök művek.
- Budapest II.**
- 19.00 Francia nyelvoktatás.
 - 19.30 Balatoni művészet.
 - 22.00 Beszkárty-zenekar.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 24. Budapest I.

- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 8.30 A vallás- és közoktatásügyi miniszterium rádióiskolája.
- 10.15 Roósz Emő szalongyűjtése.
- 11.15 Bachmann Géza hegedűl.
- 11.40 Ács László orvosi előadása.
- 12.10 Művészlemez.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Légierők fuvózenekara.
- 15.05 Rendőrzezenekar.
- 15.30 Juhász Géza előadása.
- 16.15 Szórakoztató művészlemez.
- 17.00 Magyar népmuzsika.
- 17.30 Német hallgatónknak.
- 18.05 Szent Erzsébet legendája. Oratórium jelenetezett előadásban.
- 20.50 Táncczene.

Szeptember 30. után vidéki jegyszelvényekre Budapesten nem lehet kenyéret és zsemlyét kizszo' gáltatni

A fővárosi Élelmiszerjegy központ rendezte a kiskereskedők kenyérbizonyítvány elszámolását. Az új rend ez és megszünteti a torlódást, a kereskedők hosszas várakozását. Postán is benyújthatják a kereskedők az Élelmiszerjegy Központba a kenyérbizonyítványokat és ugyancsak postán igényelhetik onnan a vásárlási igazolvány megküldését, de ez esetben kell kitölteniük, amellyel elismerik,

hogy esetleg előfordulható kézbesítési akadályok, vagy hiányok miatt felszámolási jogukról lemondanak. Közölte az Élelmiszerjegy Központ a kereskedőkkel, hogy a nyaralási rendelet értelmében, szeptember 30. után, vidéki jegyszelvényekre kenyéret, vagy zsemlyét nem szabad már kiszolgáltatni. A jövőben csak a cukorárúsításra kijelölt kereskedők kaphatnak zsemlyeváltó utalványokat. (Magy. Tud.)

SPORT

Nagyküzdelmet és jó eredményeket hozott a kerékpáros hadosztály döntő versenye

Vasárnap rendezték meg Nagyváradon a kerékpáros hadosztály döntő versenyeit, nagy érdeklődés mellett, az alábbi eredményekkel:

III. korcsoport, 57 km-es fakerekes verseny:

- 1. Gazdag J. 1:42. 2. Albert Zoltán 1:42:30. 3. Kondacs Lószel 1:43:30. 4. Nagy Gyula.

Erős irammal indulnak az Országzászló elől a Rákóczi-úton keresztül, majd lefordulnak a műtra. Az összekötő vasúti hid alatt lévő emelkedőn Nagy roblantást kísérelt, de Gazdag szerelt, a többiek ragadnak. Röviddel ezután Nagynak kidurrant a tömlője, Gumit cserélt, de ez alatt annyi időt veszített, hogy az élcsapatot befogni nem tudta. Most Kondacs kísérelt roblantást és Gazdag és Albert csak váltott vezetéssel tudták őt befogni. Fordulás után erős irammal száguldanak a cél felé.

ami fordulás után szintén megfordult és újból, még nagyobb széllel megy szembe, ami nagyon hátráltatta a küzdelemben. A városban fel volt loesolva az utast és ez nagy hátrány, mert a Bémer-téren, ahol Gazdag, Kondacs és Albert küzdöttek az elsőségért, Kondacs eleszött és az

utolsó járdának végéig és könyvnyelben megsérült, közben a tömlője is kidurrant.

Ugyanczen az útvonalon rendezték meg a vaskerekesek versenyét is, az eredményét alább közöljük:

- 1. Albert László 1:56 2. Radványi Károly 1:57. 3. Mihályi András 2:04

Erős irammal mennek és befogni a fakerekeseket, de nem sokáig bírják az iramot és lemaradnak. Fordulás után Hegyesi összeütközött egy arra haladó kerékpárossal és oly szerencsétlenül esett a fejére, hogy kisebb agyrázkódást szenvedett. Beszállították a kórházba, ahol megfelelő ápolás után, másnap már gyvultan távozott. Közvetlenül a cél előtt 3 km.-rel Kias Istvánnak elszakadt a láncja és kénytelen volt feladni a versenyt.

II. korcsoport:

Egyéni országúti és terep verseny, táv 12 km.

- 1. Hant Ödön 1:03. 2. Pauch Lóránd 1:05. 3. Osváth László rajta

III. korcsoport:

Rajverseny: 1. Nagyvárad I. rajja raj pk. Nagy Gyula. 2. Nagyvárad II. rajja, raj pk. Király Géza.

Egészszögűi járóparancsnok: Albert János volt.

Elsőhelyért küzd vasárnap a NAC

Tegnap délután 5 órai edzést tartott a zöld-fehér gárda. Teljes létszámmal megjelentek a játékosok, akik a vasárnapra is edzettek már a könnyű erőnléti edzésen. A hemelegítő gyakorlatok után, labdajátékok következtek.

Edzés után beszélgetünk Rónay Ferenc edzővel:

— Ezen a héten már teljes komolysággal és odaadással kell készülnünk, mert vasárnap ismét bajnoki mérkőzésünk lesz, még pedig döntő fontosságú. Ugyanis a Csepelnek sincs még pontvesztesége és most a bajnokságunk két értékes ponttal elibe kerülni, mert a tabellán mutatkozó előnyünk csak úgy állt elő, hogy vasárnapi ellenfelünk egy mérkőzéssel kevesebbet játszott

Nagyon kemény és izgalmas mérkőzésnek ígérkezik a bajnokesapattal való találkozás, ami érthető is, mert hiszen a Csepel igazolni szeretné, hogy jogosan viseli a büszke bajnoki címet, mi viszont azt fogjuk bizonyítani, hogy a NAC csak halveszerencsével esett el a bajnokaigtól.

Filmre veszik a vasárnapi háztömbkörűli kerékpárversenyt

A nagyvárad gyorsleventenapján, szeptember 26-án, vasárnap reggel 9 órakor a Szent László-téren kezdődik, háztömbkörűli verseny is lesz, melyen a honvédség és gyorslevente csapat tagjai vesznek részt. A verseny és a bemutató nemcsak hazafiás, de sportszerenomból is kima

gasló esemény lesz. A leventenapra előreláthatóan lejön a nemzetvédelmi miniszterium propagandaosztályának filmhírmondója is, hogy a nagyszabásúnak ígérkező megmozdulást megörökítse. A háztömb körűli verseny útvonalát ma állapítják meg.

Nem sok pontot hozott a NAC-Ferencvárosi tennelése

A NAC-Ferencváros eredményét senki sem találta telibe és így csak részeredményekből volt egy kis pontgyűjtés, melynek eredményét alább közöljük:

Szilágyi Ödön 45 pont. Kővári Péter 15. Orbán Lajos, Vincze László és Mészáros Mihály 10-10 pont. Nevezettek szombaton este 7-9 óra között jelentkezhetnek a NAC-Csepel mérkőzés belépőjegyért. Cséki László ifjúsági intézőnő, a NAC-otthonban.

APROHIRDETÉSEK

Adás-véte!

Angóra súldok nagyon olcsón eladok Nagy Uca-u. 10. (Gerliczy-utcai vasúti átjáró.)

Eladó keveset használt fel díofunoros halobutor. Cim a kiadóban. 729

Állás! nyee

Eretttségivel rendelkező szorgalmas munkaerők kisegítő munkaerőként felvételre a kerületi kereskedelmi és iparkamaránál Deak Ferenc-utca 1. sz. délelőtti 9 és 1 óra között jelentkezhetnek. 749

Jömegejelenésű jegyszedőnőket keresünk. Jelentkezés délután 4 óratól Békésvárosi Moziba. 748

16-18 éves munkalányokat állandó munkára felvesz. Forum dobozgyár Béké-u. 27. 747

Állás! kees

Szobainas éves bizonyítvánnyal ajánlkozik uriházhoz. Cim: Horthy Miklós ut. 9. Stanislav. 750

Hülönfele

Fertőtlenítést, poloska mcly és mindenféle férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Paragózzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutoras Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Tizezer pengővel jöjjevedelmező üzlethez társat keresek. Cim a kiadóban. 743

Másolást saját gépemem vállalok. Cim a kiadóban. 719

Oktatás

Oktaveles tanár vállalja 1-2 magán és rendszeres tanuló előkészítését. Beöthy Ödön-u. 42. 752

Elveszett

Muzeum kertől a műtűg elveszett egy felöltő fél 11-11-ig. Beosületes megtaláló illó jutalomban részesül. Némethy Sándor, Wekerle Sándor-u. 2. 751

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

A szerkesztésért felel: Dr. Paál Árnád (főszerkesztő) Felelős igazgató: Dr. Virág Jeromos (Szent László-nyomda R.T. igazgatója)

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Pázsó-né 5 szám